

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

Tractatus II. In I. Præceptum De Fide, Spe, Charitate, Religione, & Peccatis
oppositis

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1711

Sectio I. Spei definitio, & actus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59952](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59952)

actualem, quæ est ipsa actualis expectatio bonorum supernaturalium. Unde tam variè accipitur in Sacra Scriptura Spes. 1. pro habitu Spei 1. ad Corinth. 13. Nunc autem manent Fides, Spes, Charitas, tria hæc, major autem horum est Charitas. 2. Pro actu sperandi, ad Roman. 8. Spe salvi facti sumus. 3. Pro ipso objecto materiali Spei ibid. Spes qua videtur, non est Spes 4. Pro ipso Deo, cujus promissioni & auxiliis innititur Spes, tanquam objecto formali Ps. 21. Tu es spes mea. Et alibi sæpissimè Thren. 3. Spes mea Dominus, dixit anima mea, propterea expectabam eum.

SECTIO I.

Spei definitio, & actus.

SUMMARIUM.

1. Definitio spei habitualis, & actualis.
2. Explicatur spes habitualis.
3. Objectum spei materialis.
4. Objectum spei formalis.
5. Actus spei sunt quinque.
6. Explicatio spei actualis.
7. Spei actus secundarius timor.

ASSERTIO I.

Spes habitualis adæquatè sumpta quoad omnem suum actum, Est virtus Theologica supernaturalis, quæ voluntas fertur in Deum, quatenus est Beatitudo nostra ex promissione Divina per mediâ ordinariâ obtinenda.

Spes autem actualis quoad actum principalem rectè definitur: Certa expectatio futura Beatitudinis ex Dei gratia, & nostris meritis

*ritis. Communis Theolog. cum Magistro
Scoto dist. 36. ibid. D. Thom. 2. 2. q. 17.
§. 1.*

§. I.

Spes habitualis adequatè sumpta.

Nimirum quoad omnes actus ab ipsa
dependentes circa quæcunque objecta spei
quæ scilicet supernaturali lumine Fidei pro
nobis posse credimus, & virtute Spei pro
speramus. Est.

I. *Virtus Theologica*, quia versatur immo
circa Deum, ut summum Bonum nostrum
quam proprium objectum principale. *Spes
naturalis*: Quia est donum Dei supernaturale
vinitus nobis infusum: neque enim sine
naturali dono & auxilio Dei speciali possemus
re æternam Beatitudinem, bonum iam
arduum, omnemque captum naturaliter
ascendens. Prout definit *Concil. Trident.
can. 3.* In his ergò terminis velut generatim
convenit cum Fide, & Charitate: reliquæ
cant differentiam desumptam ab actu proprio.

II. *Quæ voluntas fertur in Deum quæ
Beatitudo nostra* (significatur objectum
materialium) *per auxilia & media ordinata
cantur objecta Spei secundaria) ex præcepto
Divina obtinenda* (significantur objecta
formale, ut mox intelliges amplius.) Omnia
ergo: quemadmodum objectum materiale
adæquatam sunt omnia à Deo revelata in
ad ipsum Deum, qui est præcipuum re-

objectum Fidei principale; reliqua omnia sunt
 objecta Fidei secundaria, & revelata velut media
 dinata ad Deum: objectum verò Fidei formale
 proximum est revelatio divina; principale verò
 prima veritas, seu infallibilis Auctoritas Dei in
 credendo, vel revelando, qui nec falli potest, cum
 infinite sapiens, nec fallere, cum sit infinite
 verax: ex qua causa Fides infallibilem credendo-
 rum certitudinem obtinet: ita planè planissimè.
 III. Spei objectum materiale adæquatum sunt
 omnia bona a DEO nobis promissa in ordine ad
 finem Deum qui est præcipuum promissum, &
 objectum Spei principale quatenus est Summum
 bonum nostrum, Beatitudo, & ultimus finis no-
 strus; reliqua omnia nobis promissa sunt objecta
 Fidei secundaria, tanquam media ad Deum ulti-
 mum finem nostrum consequendum, utpotè
 gratia Dei per Christum, ejusque merita, auxilia
 divina, remissio peccatorum, conversio, justifi-
 catio, merita nostra, quatenus tamen meritis
 Christi & gratiæ Dei innituntur. Et generaliter
 omnia media & bona supernaturalia, ac etiam na-
 turalia vel temporalia, quatenus ad finem no-
 strum ultimum necessaria & utilia sunt, quæ om-
 nia a Deo nobis proventura, sicut Fidei superna-
 rali credimus certò, etsi obscurè, ita etiam Spei
 naturali speramus certò, licet obscurè, pro-
 missa est enim *Fides substantia sperandarum re-
 rum, argumentum non apparentium*, adeoque
 ut Fidei, ita etiam Spei objectum sunt res non
 apparentes. Rom. 8. *Spes autem, quæ videtur.*

M 2

HOB

non est spes, nam quæ videt quis, quid sperat
autem, quod non videmus, speramus, per
tiam expectamus.

4 IV. Objectum verò spei formale, seu
formalis, & motivum formale sperandi,
num quidem, est ipsa Dei promissio, ob-
jectum verò & ultimum, est summa Fidelitas
promittentis, qui quod promisit, potest
re, cum sit Omnipotens, & vult præstare
que certissimè præstiturus est, cum sit be-
nignus & fidelissimus: unde aliàs cummu-
niter objectum formale Spei esse summam
bonitatem & benignitatem, atque
quoque ex causa Spes Theologica constat
infallibilem firmitatem obtinet, ut pote
Divinæ promissioni, & fidelitati tanquam
libili fundamento Ad Rom. 5. Spes
confundit. Ad Tit. 1. In spem vitam æternam
repromisit, qui non mentitur, Deus. Ad
Volens Deus ostendere pollicitationis
immobilitatem consilii sui, interposuit
dum, ut per duas res immobiles, quibus
le est mentiri Deum, fortissimum solati-
mus, qui confugimus ad tenendum
spem, quam sicut anchoram habemus
tam ac firmam. Et ad Roman. 4. extollens
Abrahæ inquit Apostolus: In repromissionem
non hesitavit diffidentiam, sed confortatus
dans gloriam Deo, plenissimè sciens, quia
que promisit, potens est & facere: Deum
jectum hoc formale Spei exprimit Scriptura

culis ferè lineis per verba: *Sperate in Deum, in Deo, misericordia, in adjutorio &c.* sperare autem Deum significat objectum materiale.

§. II.

Spei adequatè sumptæ actus varii.

Quinque potissimum sunt: Tres prævii: Quartus principalis: Quintus secundarius & concomitans, scilicet, timor. I. Spei actus prævii sunt. 1. Amor DEI, ut Summi Boni nostri, quo scilicet voluntas affectu concupiscentiæ fertur in Deum ut summum Bonum nostrum apprehensum absolutè. 2. Desiderium simplex, quo voluntas fertur in Deum ut summum bonum nostrum, apprehensum ut absens, quod cuperet esse præsens. 3. Desiderium efficax, seu intentio efficax, quo voluntas fertur in Deum summum bonum nostrum, ut assequendum per media opportuna. Quid verò illud bonum assequendum sit maximè arduum, nec in nostra potestate possumus. Hinc

II. Quartus & principalis actus Spei est expectatio certa, quâ scilicet voluntas tendit, & firma cum fiduciâ fertur in Deum, ut summum Bonum nostrum assequendum per gratiam & auxilia divina, ac media nobis promissa: ut elegerant docet *D. Thom. 2. 2. q. 17. a. 1. 5. & 6.* articulo quinto sic habet: Spes respicit arduum alterius auxiliò assequendum; nam sicut omnis spes versatur circa bonum arduum, quod scilicet consequendi difficultatem habet, & tamen per media opportuna, sive nostræ, sive alterius potestatis

statis assequendum iudicatur: ita Spes
ca versatur circa Deum & Beatitudinem
ut Bonum arduum, tamen per media
ex gratia & auxiliis Dei consequendum.

III. Cum ergo Spes quoad omnes
dictos tendat in Deum, ut Bonum nostrum
Beatitudinem & ultimum Finem nostrum
consequendum, affectu concupiscentiæ
Spes dicitur amor concupiscentiæ: Quod
differt, & imperfectior est charitate,
amor amicitiae, tendens in Deum, ut
Bonum in se, & propter seipsum super
amatum, prout rursus eleganter exp
Thom. 9. 17. 4. 8. Perfectus amor est,
quis secundum se amatur, puta, cum aliq
dum se vult alicui bonum, sicut homo
cum. Imperfectus amor est, quo quis
quid non secundum se ipsum, sed ut bon
sibi proveniat, sicut homo amat rem,
cupiscit. Primus amor pertinet ad Char
quâ homo inhæret Deo secundum se ip
Spes pertinet ad secundum amorem,
qui sperat, aliquid sibi obtinere intendit
S. Doctor.

IV. Hinc intelliges, quare objectum
& motivum Spei dicatur aliquando sum
Bonitas erga nos, aliquando summa Dei
utrumque verum est diversa ratione: Spe
quatenus includit amorem concupiscent
Deum actibus illis potissimum praviis,
formaie est summa Dei Bonitas erga nos,

Deus ut summum Bonum nostrum: Spei verò quatenus actu principali continet certam expectationem æternæ beatitudinis, objectum formale & motivum est summa Fidelitas Dei promittentis auxilia congrua ad illam consequendam: ut mox patebit amplius.

§. III.

Spes actualis, seu actus principalis Spei

Et expectatio æternæ Beatitudinis. Rursus significatur objectum materiale primarium Spei, quod est ipsa Beatitudo æterna, tum objectiva, quæ est ipse Deus summum Bonum nostrum nobis æterna beatitudine fruendus, & nunc sperandus: tum formalis, quæ est clara ac beatifica Dei visio ac fruitio.

II. Expectatio *certa*: nimirum ob certitudinem motivi formalis, quod est summa Dei Fidelitas promittentis nobis auxilia sufficientia, & efficacia ad æternam Beatitudinem consequendam, ut §. I. indicatum, hæc solâ differentiâ, quod Spei sic acceptæ quoad actum primarium objectum formale proximum sit ipsum auxilium divinum; mediatum sit promissio divina; ultimum & principale sit dicto Dei promittentis Fidelitas summa: nam ideo certò spero Beatitudinem, quia auxilia promissa scio: & ideo spero auxilia, quia Deus promisit; & ideo fido promissioni Divinæ, quia est summè & infinitè fidelis in promittendo, potens & volens præstare, quod promisit, quia omnipotens, & summè, erga nos bonus ac benignus est. Hoc

M 4

nimi-

nimirum sensu David in Psalmis passim
suam collocat in auxilio, adjutorio, gratia
misericordia DEI dicens: *DEUM* adjuvans
Spei sua; *DEUS* auxilium meum, & spes mea
DEO est. Et Concil. Trid. Sess. 6. c. 13.
I. *DEI* auxilio firmissimam spem omnes
debent.

III. *Ex gratia DEI & meritis nostris*
eternam beatitudinem sperare debemus
ex sola gratia DEI sine nostra cooperatione
meritis, uti sperant hæretici, neque ex solis
meritis & operibus sine gratia DEI, sed in
que, ita nimirum, ut gratia DEI sit modus
principale Spei nostræ, nostra verò meriti-
tium secundarium, non quidem quatenus
eise a nobis & nostris viribus sunt, sed quatenus
& ipsa sunt ex gratia DEI, ac DEI dona,
dia ordinata ad Beatitudinem. *DEUS* enim
ait Apostolus ad Philip. 2. *Qui operatur*
in vobis, & velle, & perficere pro bona voluntate
Christus Joan. 15. *Ego sum vitis, vos palmites*
quia sine me nihil potestis facere. Et Concil.
Sess. 6. c. 16. disertè ait: *Licet bonis operibus*
S. litteris tanta tribuantur, absit tamen, ut
Christianus homo in se ipso vel confidat, vel gloriatur
& non in Domino, cujus tanta est erga omnes
*omnes bonitas, ut eorum velit esse meriti-
um, que sunt, ipsius dona.* Hæc
Concil.

§. IV.

Spei actus concomitans, Timor.

Spei Theologicæ tendentis in æternam Beatitudinem, ut bonum maximè arduum assequendum per alia Divina, actus concomitans & secundarius est *timor*, ne illo summo Bono excidamus. Et enim spes nostra certissima sit, quantum est ex promissione DEI, quia tamen promissio non est facta nobis absolute, sed requirit nostram cooperationem, merita, & perseverantiam, de quibus nemo certus esse potest: nam ut ait Ecclesiasticus c. 9. *Nescit homo, utrum amore, an odio dignus sit, sed omnia in futurum servantur incerta*: Et Apost. 1. Corinth. 4. *Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc justificatus sum*: hinc in homine semper conjuncta esse debet & spes firma ex parte DEI, de ejus gratia & auxiliis; & timor humilis ex parte nostra, de nostra sufficiente cooperatione: Inde ne desperemus, hinc ne presumamus: sed ut hortatur Apostolus ad Philip. 2. *cum metu & tremore salutem vestram operamini*. Id ipsum passim hortantur SS. PP. Juvat audire unum & alterum D. Hieronym. Epist. ad Celantiam: *Quamdiu in hujus vite agone versamur; nec peccator desperare debet, cum uno die se justum efficere possit; nec Sanctus (id est, qui nullius culpa sibi conscius est) securus esse debet, ne de prætèrita justitia confidens remissior efficiatur; sed exemplo Apostoli ad Philip. 3. Quæ retrò sunt obliviscens, ad ea, quæ priora sunt, se extendat*. D. August. lib. de corrept. & grat. c. 13. *Propter hujus*

utilitatem secreti (ne fortè quis extollatur
 omnes, etiam qui benè currunt, timeant, dan-
 cultum est, qui perveniant) credendum est,
 dam de filiis perditionis non accepto dono per-
 randi usque ad finem, in fide, qua per dilecti-
 operatur incipere, vivere, & aliquandiu fide
 ac justè vivere, & postea credere. D. Ber-
 Serm. 1. in Septuagesima. Quis potest dicere
 de electis sum, ego de prædestinatis ad vitam
 de numero filiorum? Reclamante Scriptura
 homo, si sit dignus amore, an odio? Certum
 utique non habemus, sed spei fiducia consolati-
 ne dubitationis hujus anxietate penitus
 mur. Hæc Sanctus. Lege D. Bonavent. in
 26, c. 1. 4. s. Spei ergo Theologicæ actus
 palis est sperare & confidere in Deo contra
 rationem; secundarius & concomitans est
 & diffidere de se contra præsumptionem.
 frà patebit ampliùs.

SECTIO II.

Spei Theologica necessitas, & obligatio

SUMMARIUM.

- 8. Spes necessaria est ad salutem necessitate mediè
 cepti in adulto.
- 9. Præceptum divinum naturale, & positivum obligat
 actum spei.
- 10. Per se, solum sub initium usûs rationis.
- 11. Per accidens autem sæpiùs obligat.
- 12. Sicut & ad eliciendum actum Timoris Dei, quod
 minet periculum proximum peccandi mortaliter.